

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS

5.10.2023
VN/22854/2023

ASIA: Radiolupa

HAKIJA: Northbase Oy

PÄÄTÖS:

Valtioneuvosto hylkää hakemuksen. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 39 §:ssä säädettyä radiolupaa ei lain 41 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla myönnetä hakijalle tämän päätöksen TL IV liitteissä 1-3 kuvatuin perustein.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

1. Hakemus

Northbase Oy on 28.2.2023 hakenut Liikenne- ja viestintävirastolta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 39 §:ssä säädettyä radiolupaa satelliittimaa-asemalle, joka sijaitsee Tampereen Hervannassa.

Maa-aseman tekniset tiedot ovat hakemuksen mukaan seuraavat:

Paikka: Tampere, Hervanta

Koordinaatit: 23E5125 / 61N2702

Maa-aseman lähetystaajuus: 149.825 MHz

Maa-aseman vastaanottotaajuus: 435.08 MHz

Satelliittiverkon kansainvälisen televiestintäliiton prosessi käytettävä nimi (ITU Filing name): INS-2

Northbase Oy hakee radiolupaa lähettävälle maa-asemalle taajuusalueelle 149,8175 - 149,8325 MHz, joka on taajuuksien käytöstä annetussa Liikenne- ja viestintäviraston radiotaajuusmääräyksessä 4 AD/2023M osoitettu mm. satelliittien ohjausliikenteelle (maasta satelliittiin suunnassa). Taajuuksien allokatio on rajattu lyhytaikaiseen käyttöön (korkeintaan kolme vuotta) ja ainoastaan ei-geostationääriisiin satelliittijärjestelmiin. Maa-aseman vastaanottoaikaista 435.075 MHz - 435.085 MHz toimisi taajuusalueella, joka Suomessa on osoitettu Liikenne- ja viestintäviraston radiotaajuusmääräyksessä 4 AD / 2023 M radioamatööri liikenteelle ja radioamatöörisatelliittiliikenteelle.

Northbase Oy hakee radiolupaa satelliittimaa-asemalle, jonka tarkoitus on telemetria, seuranta ja ohjausyhteydet (TT&C, Telemetry, Tracking & Command), kahden satelliitin LEOP-vaiheessa (Launch and Early Orbit phase), jotka kestävät kumpikin maksimissaan 21 vuorokautta kummankin satelliitin laukaisusta. Lisäksi hakijan radiolupahakemus kattaa samojen lyhytkestoisten satelliittien TT&C toiminnan 31.3.2025 asti. Hakijan ilmoittamien tietojen mukaan lähettämistoimintaa taajuusalueella tapahtuisi satelliittikohtaisesti LEOP-vaiheessa noin 20 minuuttia päivässä ja tämän vaiheen jälkeen noin 7 minuuttia päivässä. Northbase Oy:n lisäksi hankkeessa on mukana muun muassa ISRO (Indian Space Research Organisation) ja Bhutan. Northbase Oy:llä ei ole voimassa olevaa radiolupaa kyseiselle toiminnalle.

Northbase Oy on hakenut Liikenne- ja viestintävirastolta radioluvan lisäksi myös 1.2.2023 voimaan tulleen maa-asemista ja eräistä tutkista annetun lain (96/2023) mukaista maa-asetoimintalupaa 3.5.2023 jättämällään sekä 15.5.2023 ja 25.5.2023 täydennetyllä hakemuksella. Maa-asetoimintalupa on Liikenne- ja viestintäviraston käsiteltävänä, eikä valtioneuvoston päätös koske maa-asetoimintalupahakemusta.

Asian käsittelyä kuvataan jäljempänä kohdassa 3.

2. Lainsäädäntö

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 6 luvussa säädetään radioluvasta.

Lain 39 §:n 1 momentin mukaan radiolähettimien hallussapito ja käyttö edellyttävät Liikenne- ja viestintäviraston myöntämää radiolupaa.

Lain 40 §:n 1 momentin mukaan radioluvan myöntää Liikenne- ja viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Liikenne- ja viestintäviraston pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Lain 40 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto myöntää radioluvan, jos radioluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai ilmeisesti kansalliseen turvallisuuteen.

Lain 41 §:n 1 momentin mukaan radiolupa on myönnettävä, jos 1) sitä haetaan taajuusalueelle, joka 95 §:n 1 momentin nojalla annettussa valtioneuvoston asetuksessa tai 96 §:n 1 momentin nojalla annettussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön; 2) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattavaksi; 3) radiolähettimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu; ja 4) ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan liitettyjä ehtoja tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Lain 41 §:n 2 momentin mukaan lupa voidaan jättää myöntämättä, jos hakijan aiemmasta radioluvasta tai taajuusvarauksesta, joka koskee samaa laiteryhmää kuin haettava uusi lupa tai varaus, on maksamatta muu kuin määrältään vähäinen erääntynyt maksu. Pykälän 3 momentin mukaan radiolupaa ei voida myöntää, jos hakijan tarkoituksena on harjoittaa lain 6 §:ssä tarkoitettua toimiluvanvaraista teletointia tai 22 §:ssä tarkoitettua toimiluvanvaraista televisiotoimintaa taikka 34 §:ssä tarkoitettua radiotoimintaa ja jos hakijalla ei ole tarvittavaa verkko- tai ohjelmistotoimilupaa.

3. Asian käsittely

Northbase Oy on 28.2.2023 hakenut Liikenne- ja viestintävirastolta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 39 §:ssä säädettyä radiolupaa satelliittimaa-asemalle. Hakija on täydentänyt hakemustaan 29.3.2023 mennessä. Radiolupahakemuksen sisältöä on kuvattu edellä kohdassa 1.

Liikenne- ja viestintävirasto on kuullut puolustusministeriötä, Suojelupoliisia ja ulkoministeriötä radioluvan myöntämisen edellytyksistä kansallisen turvallisuuden näkökulma huomioiden 25.5.-30.6.2023 välisenä aikana.

Edellä mainituilta viranomaisilta saatujen lausuntojen perusteella Liikenne- ja viestintävirasto on 28.7.2023 siirtänyt Northbase Oy:n satelliittimaa-aseman radiolupahakemuksen käsittelyn valtioneuvostolle sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 40 §:n 3 momentin nojalla.

Radiolupahakemuksen siirtämisen jälkeen Northbase Oy ilmoitti Liikenne- ja viestintävirastolle liikesalaisuusperusteisesta salassapitotahdosta. Liikenne- ja viestintävirasto kuuli hakijaa tekemänsä arvion jälkeen. Liikenne- ja viestintävirasto päätyi salaamaan asian käsittelyyn liittyviä asiakirjoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) 24.1 §:n 20 kohdan nojalla. Liikenne- ja viestintävirasto siirsi 21.8.2023 salassa pidettävät asiakirjat valtioneuvostolle.

Northbase Oy on 3.5.2023 hakenut Liikenne- ja viestintävirastosta myös maa-aseamista ja eräistä tutkista annetun lain mukaista maa-asematoimintalupaa. Maa-asematoimintaa koskeva lupahakemus on käsittelyssä Liikenne- ja viestintävirastossa, eikä valtioneuvoston päätös koske maa-asematoimintalupahakemusta. Radiolupa ja maa-asematoimintalupa ovat toisistaan erilliset luvat. Lähettävälle maa-asemalle myönnettävän toimintaluvan edellytyksenä on myönnetty radiolupa.

4. Luvan myöntämisen edellytysten arviointi

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaan radiolupa tulee myöntää, mikäli lain 41 §:n 1 momentissa säädetty radioluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät eikä lisäksi ole pykälän 2-3 momenteissa säädettyjä esteitä radioluvan myöntämiselle.

Lain 41 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan radiolupa on myönnettävä, jos sitä haetaan taajuusalueelle, joka 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tai 96 §:n 1 momentin nojalla annetussa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksessä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön. Lain 41 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan radiolupa on myönnettävä, jos taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattavaksi. Radiolupaa haetaan lähettävälle maa-asemalle taajuusalueelta 149,8175 - 149,8325 MHz, joilta olisi Liikenne- ja viestintäviraston radiotaajuuksmääräyksen 4 AD/2023M mukaisesti osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käyttöön. Hakemuksen mukainen käyttö loppuu 31.3.2025 ja ITU:n radio-ohjesäännön artiklan 4.4 mukaisesti hallinto voi sallia sellaisen radiolähtetimen käytön, joka ei aiheuta häiriötä muulle radioliikenteelle. Tämä radio-ohjesäännössä edellytetty häiriöttömyys on varmistettavissa radioluvan ehdoilla.

Lain 41 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan radiolupa on myönnettävä, jos radiolähtetimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 264 §:n 4 kohdan mukaan vaatimustenmukaisuuden varmistamisvaatimus ei koske ammattikäyttöön tarkoitettuja yksilöllisesti suunniteltuja laitteita, joita käytetään toimintaan liittyviin käyttötarkoituksiin tutkimus- ja kehityslaitoksissa. Hakemuksessa tarkoitetun maa-aseman toiminta on verrattavissa tällaiseen toimintaan.

Maa-aseman vastaanottoaika 435.075 MHz - 435.085 MHz toimisi taajuusalueella, joka Suomessa on osoitettu Liikenne- ja viestintäviraston radiotaajuuksmääräyksessä 4 AD / 2023 M radioamatööriliikenteelle ja radioamatöörisatelliittiliikenteelle. Maa-aseman vastaanottotaajuudelle ei voitaisi antaa tämän vuoksi suojausta muulta radioliikenteeltä.

Edellä kuvatuin perustein hakija täyttää sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 41 §:n 1 momentin 1-3 kohdissa säädetyt luvan myöntämisen edellytykset eli radioluvan myöntämiselle ei olisi niin sanottuja teknisiä esteitä.

Lain 41 §:n 2 momentin mukaan lupa voidaan jättää myöntämättä, jos hakijan aiemmasta radioluvasta tai taajuusvarauksesta, joka koskee samaa laiteryhmää kuin haettava uusi lupa tai varaus, on maksamatta muu kuin määrältään vähäinen eräännytynyt maksu. Pykälän 3 momentin mukaan radiolupaa ei voida myöntää, jos hakijan tarkoituksena on harjoittaa lain 6 §:ssä tarkoitettua toimiluvanvaraista teletoimintaa tai 22 §:ssä tarkoitettua toimiluvanvaraista televisiotoimintaa taikka 34 §:ssä tarkoitettua radiotoimintaa ja jos hakijalla ei ole tarvittavaa verkko- tai ohjelmistotoimilupaa. Radioluvan myöntämiselle ei ole myöskään 41 §:n 2 tai 3 momentissa säädetyjä esteitä. Hakijalla ei ole aiempia maksamattomia lupamaksuja eikä se hae lupaa yleiseen teletoimintaan.

Lain 41 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan radiolupa on myönnettävä, jos ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan liitettyjä ehtoja tai vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Satelliittimaa-aseman perustamiseen ja toiminnan harjoittamiseen on katsottu voivan liittyä niin sanottu kaksikäyttöriski eli dataan pääseminen voisi mahdollistaa muun muassa muiden valtioiden sotilassatelliittien seuraamisen ja tiedustelun. Kaksikäyttöriskin mahdollisuutta arvioidaan jokaisen radiolupahakemuksen osalta erikseen.

Hakija on vuonna 2021 hakenut radiolupaa satelliittimaa-asemalle. Valtioneuvosto hylkäsi 2.12.2021 hakemuksen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 41 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi päätöksellään 25.8.2022 (H2513/2022) hakijan valituksen valtioneuvoston päätöksestä. Nyt käsiteltävänä oleva hakemus vastaa pääosin sisällöltään hakijan aikaisempaa hakemusta, josta valtioneuvosto antoi kielteisen päätöksen vuonna 2021.

Liikenne- ja viestintävirasto on lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä pyytänyt lausuntoja puolustusministeriöltä, Suojelupoliisilta ja ulkoministeriöltä 25.5.-30.6.2023 välisenä aikana. Lausunnoissa

(liitteet 1-3, TL IV, Julkisuuslain 24.1 §:n 1, 9-10 kohta) kiinnitettiin huomiota Suomen maaperälle sijoitettavaan infrastruktuuriin, jota voitaisiin mahdollisesti hyödyntää sotilaallisiin tarkoituksiin.

Avaruudessa toimivat maat ovat alkaneet ulkoistaa sotilassatelliittien kautta kulkevaa dataa myös kaupallisille toimijoille. Julkisten tietojen mukaan avaruustoimintaan liittyvän yhteistyösopimuksen tehneet Intia, Kiina, Venäjä, Brasilia ja Etelä-Afrikka voivat keskenään hyödyntää toistensa tiettyjä satelliitteja ja maa-asemia. Julkisten tietojen mukaan yhteistyö on jatkunut ja maiden tavoitteena on laajentaa satelliitti- ja maa-asemaverkostoja. Kyseisessä yhteistyösopimuksessa on mukana valtioita, joilla kaikki satelliitteihin liittyvä toiminta on osa sotilaallista toimintaa. Siksi on olemassa huomattava riski, että yhteistyön laajentuessa kyseisten maiden välillä, myös hakijan maa-asemaa voitaisiin hyödyntää muiden kuin siviilisatelliittien lähettämisen, seurannassa ja ohjaamisessa.

Puolustusministeriön, Suojelupoliisin ja ulkoministeriön asiassa antamien lausuntojen perusteella hakija ei täytä lain 41 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettyä luvan myöntämisen kansalliseen turvallisuuteen liittyvää edellytystä.

PÄÄTÖS

Valtioneuvosto hylkää hakemuksen. Valtioneuvosto ei myönnä hakijalle radiolupaa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 41 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla tämän päätöksen TL IV liitteistä 1-3 ilmenevin perustein.

LIITTEET

1. Puolustusministeriön lausunto TL IV
2. Suojelupoliisiin lausunto TL IV
3. Ulkoministeriön lausunto TL IV
4. Valitusosoitus

LIITE 4

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Jos on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksi- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteen oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi, kotikunta ja puhelinnumero
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa, asiamiehensä tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustajansa taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuoimioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
puhelinvaihe: 029 56 40200
telefax: 029 56 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä korkeimmissa hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Maksun suuruus on 530 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455/#P5>